

Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

NO-121/JK/22

Warszawa 28 października 2022 r.

Pan Stanisław Szwed
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

dotyczy: opinii odnośnie projektu ustawy o aktywności zawodowej

Szanowny Panie Ministrze,

projekt ustawy o aktywności zawodowej powstał w związku z realizacją reformy zaplanowanej w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Przyjętym założeniem jest kompleksowa modernizacja instytucji krajowego rynku pracy, poprzez udoskonalenie funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia oraz form aktywizacji zawodowej i podnoszenia umiejętności kadr gospodarki. Nie negując potrzeby zmian z punktu widzenia mikro i małych przedsiębiorstw rzemieślniczych przerażająca jest objętość regulacji, która stanowi istotną przeszkodę w rzetelnych konsultacjach środowiskowych. Należy podkreślić, że jedna ustawa zostaje zastąpiona dwoma obszernymi aktami prawnymi, co zdecydowanie nie ułatwia funkcjonowania, nie tylko pracodawcom, ale także różnorodnym instytucjom rynku pracy, do których m.in. zaliczają się organizacje rzemiosła.

Nowa ustawa powinna być bardziej przejrzysta, ograniczać obciążenia dla bezrobotnych i pracodawców, zawierać uproszczone procedury, zmniejszać ilości tworzonej dokumentacji co uczyni, iż w większym stopniu będzie ona odpowiadać obecnym warunkom społeczno-gospodarczym i wpisywać się w nowe wyzwania dla świata pracy. W odniesieniu do projektu ustawa – w niektórych obszarach wydaje się realizować te założenia, szczególnie jeżeli chodzi o poszerzenie katalogu beneficjentów urzędów pracy, działalności samych urzędów czy zmiany dot. składki zdrowotnej. Jednakże z punktu widzenia pracodawców, którzy mieliby również skorzystać na tych zmianach, katalog warunków, jakie muszą spełnić, by skorzystać z pomocy wydaje się jeszcze szerszy i trudniejszy do spełnienia, obciążający pracodawcę kolejnymi sankcjami i obowiązkami, co zdecydowanie będzie zniechęcać do korzystania z oferty instrumentów, jakie oferuje projekt ustawy, zatrudniania w ramach stażu, czy kształcenia młodzieży.

Reprezentując środowisko pracodawców rzemieślników oraz organizacji rzemiosła, realizujących zadania związane z przygotowaniem zawodowym i nadzorem przebiegu tego przygotowania Związek Rzemiosła Polskiego przedstawia stanowisko zawierające opinie i uwagi, sformułowane w środowisku rzemieślniczym:

Rady rynku pracy

W art.10 ust. 2 i 3 – zaproponowano rozszerzenie składów wojewódzkich i powiatowych rad rynku pracy m. in. o przedstawicieli wojewódzkich rad działalności pożytku publicznego, regionalnych komitetów rozwoju ekonomii społecznej, radnych sejmiku województwa bądź rady powiatu, przedstawicieli wojewody. Wyrażamy obawy, że to rozszerzenie odbędzie się kosztem zmniejszenia liczby przedstawicieli organizacji reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, w tym kosztem przedstawicieli organizacji rzemieślniczych z danego terenu. W szczególności uwaga ta jest ważna w przypadku województw na terenie których działa kilka izb rzemieślniczych. Nie kwestionujemy potrzeby uwzględnienia innych podmiotów, ale z zachowaniem tych, które od lat skutecznie wypełniają swoją rolę. Obowiązująca obecnie ustawa daje marszałkowi województwa większą swobodę w zakresie tworzenia w/w gremiów.

W zapisach **art. 8** dotyczącego Rady Rynku Pracy i jej kompetencji, nie uwzględniono od dawna zgłaszanych przez członków RRP i RDS postulatów, aby poszerzyć wpływ organizacji pracowników i pracodawców na wydatkowanie środków Funduszu Pracy. W projekcie wręcz ograniczono kompetencje RRP, pozostawiając jej wyłącznie kompetencje opiniodawcze. Negatywnie odnosimy się do zmian, powodujących:

- na szczeblu krajowym usunięcie takich zadań jak: opiniowanie projektu Krajowego Planu Działań oraz okresowych sprawozdań z jego realizacji; ustalanie w układzie branżowym i regionalnym dodatkowych priorytetów wydatkowania środków z rezerwy KFS oraz decydowanie o przeznaczeniu tych środków zgodnie z przyjętymi priorytetami;
- na szczeblu wojewódzkim usunięcie możliwości delegowania przedstawicieli do komisji konkursowej dokonującej wyboru kandydata na stanowisko dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy; opiniowanie wojewódzkich kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców;
- na szczeblu powiatowym usunięcie kompetencji do opiniowania kryteriów podziału środków Funduszu Pracy przeznaczonych dla powiatowych urzędów pracy danego województwa na finansowanie form pomocy i kosztów funkcjonowania

W **art. 31** określającym zadania samorządu województwa [wojewódzkie urzędy pracy] w bardzo symbolicznym zakresie zarysowano współpracę z samorządami gospodarczymi z danego terenu, w tym samorządem gospodarczym rzemiosła. Szczególnie ustawowe wskazanie współpracy z samorządami gospodarczymi jest niezbędne i konieczne chociażby w kwestiach ujętych w art. 31 projektu ustawy tj. zadań związanych z:

- pkt.3 – badanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych, badanie zapotrzebowania na zawody, kwalifikacje i umiejętności,
- pkt.19 – poradnictwo zawodowe,
- pkt.24 – współdziałanie ze szkołami i organami oświatowymi w sprawie harmonizacji kształcenia i szkolenia zawodowego z potrzebami rynku pracy.

Klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy

W art. 28 ust. 3 projektu ustawy zaproponowano zmianę formy ustalania klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy, która obecnie jest regulowana w trybie rozporządzenia ministra pracy. W projekcie ustawy przeniesiono tryb regulacji na poziom obwieszczenia ministra pracy. W uzasadnieniu podaje się, że wynika to z potrzeby szybszej aktualizacji klasyfikacji w odpowiedzi na dynamicznie zmieniający się rynek pracy. Krytycznie odnosimy się do tego rozwiązania, bowiem bez wątpienia forma prawnego uznawania zawodów zostanie obniżona, a tym samym ulegnie deprecjacji ranga przedmiotowej klasyfikacji w obrocie prawnym. Uważamy, że generowanie nowych zawodów w wyniku zmian na rynku pracy, a przede wszystkim w gospodarce i wymaga zaangażowania pracodawców i różnych podmiotów związanych z procesem kształcenia zawodowego. Stoimy na stanowisku, aby przedmiotowa klasyfikacja miała podstawę w decyzji właściwego ministra wyrażonej w formie rozporządzenia ministra.

System teleinformatyczny

W art. 44 projektu opiniowanej ustawy opisany jest system teleinformatyczny dotyczy gromadzenia danych o bezrobotnych, przedsiębiorcach i innych osobach i podmiotach w centralnym rejestrze prowadzonym przez ministerstwo właściwe do spraw pracy. W ust. 5 pkt. 5 tego artykułu określony jest zakres przetwarzania danych przedsiębiorców korzystających z rozwiązań zawartych w ustawie o aktywności zawodowej. Przez pomyłkę ewentualnie z niewiadomego powodu umieszczono w tym punkcie zakres danych dotyczących bezrobotnych [art. 44 ust.4 pkt. 1-11]. Analizując zakres danych zbieranych i zgromadzonych w centralnym rejestrze administrowanym przez ministra właściwego do spraw pracy odnosi się wrażenie, iż będzie to kolejny obszerny zbiór danych m. in. o przedsiębiorcach. Szereg z tych danych można pozyskać z innych już funkcjonujących zbiorów np. z CEIDG.

Egzaminy, szkolenia, KFS

W art. 2 projektu ustawy wskazano definicje używanych pojęć w ustawie, m.in. poszerzono definicję „**bezrobotnego**” o osobę, „**która ukończyła 18 lat, albo jest absolwentem szkoły branżowej i nie ukończyła 18 lat**”. Pozytywnie oceniamy to rozwiązanie, bowiem w perspektywie jaka nas czeka i wobec coraz liczniejszych przypadków kończenia edukacji branżowej na poziomie szkoły branżowej I stopnia, jeszcze przed ukończeniem 18 roku życia. W naszej ocenie niezbędne jest **zsynchronizowanie tego przepisu z przepisami oświatowymi i konstytucyjnymi** odnośnie: prawa do bezpłatnej nauki do 18 roku życia i obowiązku nauki do 18 roku życia, a także możliwości zatrudniania takich osób na warunkach zatrudniania pracowników (dorosłych), a nie tylko w zakresie prac lekkich.

Zasadnym byłoby dodanie do katalogu pojęć w art. 2 definicji: „**potwierdzenia nabytej wiedzy i umiejętności oraz uzyskania dokumentów potwierdzających nabycie wiedzy i umiejętności**”. Tego rodzaju określenia pojawiają się wielokrotnie w projekcie ustawy (również pod postacią: „**instytucji potwierdzającej nabycie wiedzy i umiejętności lub instytucji wydającej dokumenty potwierdzające nabycie wiedzy i umiejętności**”), w

różnych instrumentach wsparcia, w różnych kontekstach (np. art. 101 i finansowanie przez starostę tych zadań), jednakże tylko w jednym miejscu, w kontekście potwierdzenia wiedzy i umiejętności po odbyciu stażu, wskazane jest, do jakich egzaminów mogą przystąpić absolwenci stażu – **art. 114 ust. 3 i 4**, przy czym wskazujemy na konieczność precyzyjnego wpisania w ust. 4 właściwej podstawy przeprowadzania egzaminów w rzemiośle (analogicznie jak w przypadku egzaminów zawodowych).

Odnosząc się do projektu nie do końca mamy jasność, czy w innych przypadkach można uznać, że **katalog zamyka się na tych egzaminach**, czy mogą to być również inne, np. egzaminy sprawdzające w rzemiośle [organizowane na podstawie rozporządzenia ministra edukacji] ? Dla porządku i przejrzystości (o której wielokrotnie wspomina się w uzasadnieniu do projektu) wskazane byłoby doprecyzowanie na etapie definicji, jakiego typu egzaminów i jakie instytucje, jakie dokumenty kwalifikacyjne mieszczą się w tym zakresie. Kilukrotnie spotykaliśmy się z sytuacją, w której trzeba było udzielać dodatkowych wyjaśnień urzędowi udawadniając, że egzamin czeladniczy, mistrzowski, czy sprawdzający są formą potwierdzania wiedzy i umiejętności. Dlatego też konieczne wydaje się ujednoczenie terminologii. Jeżeli ustawodawca dąży do tego, by finansowane były tylko szkolenia prowadzone przez podmioty wpisane do BUR-y, to na tej samej zasadzie finansowane powinny być egzaminy, tylko przez podmioty uprawnione do wydawania państwowych dokumentów (izby rzemieślnicze, OKE) oraz kwalifikacji wpisanych do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

Z naszego doświadczenia wynika, że do tej pory egzaminy finansowane z KFS były niejako wrzucone „do jednego worka” ze szkoleniami, tak były skonstruowane wnioski o dofinansowanie działania z KFS, z którymi się spotkaliśmy. Nie do końca jest tym samym dla nas transparentne, czy w projekcie ustawy są to te same działania, czy będą jednak jednoznacznie rozróżniane. Nie jest dla nas jasne, czy przepisy dotyczące np. kontroli instytucji szkoleniowych, dotyczą również kontroli instytucji przeprowadzających egzaminy, czy tylko tych szkoleniowych, czy zasady rozeznania rynku również będą się odnosić do szkoleń jak i przeprowadzania certyfikacji? W projekcie ustawy planuje się wydanie rozporządzenia *„w sprawie pomocy bezrobotnym w nabywaniu oraz potwierdzaniu wiedzy i umiejętności, które będzie określać: wskazanie elementów wniosków o udzielenie pomocy i trybu ich rozpatrywania, elementów skierowania na szkolenie i umowy z bezrobotnym, kryteriów wyboru instytucji szkoleniowej, elementów umowy lub porozumienia z instytucją szkoleniową, elementów zaświadczenia o ukończeniu szkolenia, tryb realizacji pożyczki edukacyjnej i bonu na kształcenie ustawiczne, oraz kwestie ewaluacji i dokumentacji udzielanej pomocy, ze względu, na konieczność zapewnienia jednolitego standardu obsługi klientów urzędów pracy.”* Nie ma tu mowy o wnioskach dotyczących „potwierdzenia nabytej wiedzy i umiejętności oraz uzyskania dokumentów potwierdzających nabycie wiedzy i umiejętności”, podobnie w art. 108 nie ma rozróżnienia na instytucje szkoleniowe i wydające dokumenty potwierdzające kwalifikacje, stąd nasze wątpliwości co do traktowania przez ustawodawcę tego instrumentu wsparcia. W naszej ocenie instytucje egzaminujące nie powinny podlegać kontrolom, gdyż podlegają im z mocy innych przepisów.

Podobnie jest w kontekście konieczności wyboru przez urząd pracy instytucji, która zrealizuje szkolenie z zachowaniem zasad konkurencyjności, równego traktowania i

przejrzystości. Tak samo pracodawca wskazując na instytucję przeprowadzającą szkolenia ma się zgodzić z zapisami projektu również kierować tymi zasadami. Czy dotyczyć ma to również wyboru instytucji przeprowadzającej egzaminy i wydającej stosowne dokumenty? Wątpliwości te potwierdza np. art. 122 ust. 1. **„Podmiot dokonuje wyboru realizatora działań finansowanych z udziałem środków KFS, mając na uwadze zasady konkurencyjności, równego traktowania i przejrzystości.”** Uważamy, że w przypadku egzaminów taka konieczność jest całkowicie bezzasadna i przyniesie wiele trudności biurokratycznych szczególnie mikro przedsiębiorcom. Wybór instytucji, która ma przeprowadzić egzamin zazwyczaj odbywa się na zasadzie bliskości dostępu, wysokości opłaty za egzaminy zawodowe, przy czym za niektóre egzaminy opłaty wynikają z właściwych regulacji prawnych [nie są to stawki rynkowe] dlatego nakładanie dodatkowych obowiązków, wymaganie uzasadnień itp. mija się z celem.

W projekcie doprecyzowano, że **„nie ma możliwości dofinansowania z KFS szkoleń zawodowych, które zobowiązani są zapewnić pracodawcy na mocy innych przepisów**, a także edukacji już finansowanej ze środków Funduszu Pracy”. Jeżeli właściwie interpretujemy ten przepis, to zgodnie z nim pracodawca, który kontynuuje zatrudnienie pracownika młodocianego (po zakończeniu szkoły i okresu nauki zawodu), za którego pobierał refundację i uzyskał dofinansowanie kosztów kształcenia będzie wykluczony z możliwości sfinansowania takiemu pracownikowi dodatkowego szkolenia z KFS? Takie rozwiązanie byłoby krzywdzące dla dużej rzeszy pracodawców, którzy kształcą młodzież dla potrzeb rynku pracy. Pomimo uzyskania kwalifikacji zawodowych, młodzież wielokrotnie potrzebuje uzupełnienia kwalifikacji i umiejętności w szerszym zakresie, niż przewidywał to program praktycznej nauki zawodu, lub w zawodach pokrewnych, w których prowadzona jest działalność danej firmy. Dlatego uważamy za konieczne uwzględnienie możliwości finansowania z Funduszu Pracy dodatkowych szkoleń dla osób odbywających **przygotowanie zawodowe**.

Dużą zmianą, w stosunku do obowiązującej ustawy, jest wprowadzenie konieczności posiadania przez realizatora kursu finansowanego z KFS wpisu do bazy usług rozwojowych prowadzonej przez PARP, co wg uzasadnienia „zwiększa szanse na korzystanie z profesjonalnie przygotowanej oferty szkolenia”. Rozumiemy potrzeby urzędników, którzy rozpatrują wnioski o dofinansowanie szkoleń z KFS związane m.in. z oceną jakości szkolenia, porównania cen itd., ale czy ograniczenie się tylko do podmiotów wpisanych do BUR-y rozwiąże te problemy? W naszej ocenie wyeliminuje to z rynku ofert wiele firm oferujących bardzo dobre jakościowo i przede wszystkim „uszyte na miarę” szkolenia, m.in. oferowane przez organizacje rzemieślnicze, które powołały przy swoich instytucjach centra edukacji, które wpisane są do Rejestru Instytucji Szkoleniowych oraz wiele innych wartościowych podmiotów, zawęzi to znacząco możliwości sfinansowania szkoleń i przede wszystkim znalezienie ich w pobliżu prowadzenia swojej działalności. Argument z uzasadnienia, że informacje z dwóch publicznych rejestrów dublują się jest nieprawdziwy, gdyż **wiele podmiotów wpisanych do RIS nie jest wpisanych do BUR**, co może generować wniosek, że autorzy projektu ustawy tworzą preferencje dla jednego z dwóch narzędzi utworzonych ze środków publicznych. W naszej ocenie proponowane rozwiązanie jest szkodliwe społecznie i proponujemy usunięcie tego ograniczenia.

Instrumenty dla bezrobotnych

Zaproponowane zapisy w art.104 i art.107 projektu ustawy spowodują zniesienie możliwości dofinansowania przez starostę kosztów studiów podyplomowych do 300% przeciętnego wynagrodzenia (obecny art. 42a ustawy), proponując w zamian nieoprocentowaną pożyczkę edukacyjną z możliwością umorzenia 20%. Rozwiązanie takie jest oczywiście niekorzystne finansowo dla osób otrzymujących dofinansowanie na studia podyplomowe. Dodatkowo w art. 104 wprowadzono limit łącznych kosztów szkoleniowych na jedną osobę (w okresie 3 lat).

W przepisach zaproponowanych w art. 120 projektu ustawy de facto **zmniejszono wysokość finansowania kosztów związanych z zawodowym kształceniem ustawicznym** przypadających na jednego uczestnika kształcenia tzn. na wniosek podmiotu ubiegającego się o pomoc, starosta może przyznać na podstawie umowy środki KFS na sfinansowanie kosztów w wysokości do 50% tych kosztów, jednak nie więcej niż 200% przeciętnego wynagrodzenia w danym roku kalendarzowym, a obecnie starosta może przyznać środki z KFS na sfinansowanie kosztów w wysokości 80% tych kosztów, nie więcej jednak niż 300% przeciętnego wynagrodzenia w danym roku na jednego uczestnika, a w przypadku mikroprzedsiębiorstw w wysokości 100%, nie więcej jednak niż 300% przeciętnego wynagrodzenia w danym roku na jednego uczestnika. Uważamy, że jest to bardzo niekorzystne rozwiązanie z punktu widzenia pracodawców, którzy w związku z rozwojem gospodarczym, postępem technologicznym potrzebują dobrze przygotowanych kadr KFS powinien im to zapewnić. Dodatkowo w obecnej sytuacji geopolitycznej i energetycznej zmniejszanie intensywności finansowania kształcenia ustawicznego spowoduje ograniczanie liczby pracowników podnoszących swoje kompetencje i kwalifikacje zawodowe.

Warto rozważyć zgłaszane propozycje dotyczące kwoty zasiłku dla bezrobotnych, która [art. 219 projektu] została określona w stałych stawkach, a powinna być określona procentowo np. 50% ostatnich zarobków z 3 miesięcy, od dawna postuluje się tego typu rozwiązanie jako bardziej sprawiedliwe. Skoro w czasie stosunku pracy odprowadza się składki w zależności od zarobków to zasiłek też powinien być od zarobków uzależniony.

Staż zastąpi przygotowania zawodowego dorosłych.

W uzasadnieniu do projektu napisano: „Zrezygnowano z dotychczasowych regulacji dotyczących przygotowania zawodowego dorosłych ze względu na duży poziom skomplikowania i trudności z praktyczną realizacją tego instrumentu. Przygotowanie zawodowe dorosłych jest instrumentem niezmiernie rzadko wykorzystywanym (32 osoby w 2021 r.), co wynika z braku zainteresowania pracodawców i osób bezrobotnych. Mając na uwadze powyższe, zdecydowano o zastąpieniu tej formy możliwością zakończenia stażu potwierdzeniem nabycia wiedzy lub umiejętności (art. 114).” **Uważamy, że staż w formie zaproponowanej w projekcie nie jest w stanie zastąpić jakościowo przygotowania zawodowego dorosłych.** W uzasadnieniu do projektu zwrócono uwagę na niski poziom kształcenia ustawicznego, wg nas PZD jest jedną z najlepszych form kształcenia zawodowego skierowanego dla osób, które chciały uzyskać nowe kwalifikacje, przekwalifikować się. Wg nas **rzadkość wykorzystywania tego instrumentu przez**

beneficjentów urzędów pracy nie wynikała z małego zainteresowania, lecz z trudności biurokratycznych związanych z uruchomieniem tego instrumentu i dość dużego oporu ze strony urzędów. Obowiązujące przepisy dotyczące PZD są jasne, natomiast zaproponowane w projekcie wzbudzają szereg pytań i wątpliwości odnośnie ogólnych warunków stażu. Przede wszystkim uzależniono możliwość zorganizowania stażu dla bezrobotnych od deklaracji zatrudnienia bezrobotnego po odbytym stażu przez okres co najmniej równy okresowi stażu (art.109 ust. 1). Z punktu widzenia pracodawców jest to zdecydowanie zbyt długi okres. Rozumiemy zamysł projektodawcy i chęć ochrony interesów pracownika, jednakże pomijamy jakąkolwiek ochronę pracodawcy i zachętę do skorzystania z tego instrumentu. Odnosimy wrażenie, że pracodawcy postrzegani są w negatywnym świetle, jako chcący nadużywać tego instrumentu i za jego pomocą zapewniać sobie darmowych pracowników. Rynek pracy zmienił się w ostatnich latach i stał się rynkiem pracownika, niestety wielu z pracowników negatywnie to wykorzystuje. **Pracodawcom zależy na tym, by wyszkolony przez nich pracownik, pozostał w zakładzie pracy**, gdyż czas i energia poświęcona na naukę powinna przełożyć się w dalszej perspektywie na pracę wykonaną na rzecz pracodawcy. Rotacje na stanowiskach, szczególnie w rzemiośle, przemyśle nie są pożądane przez pracodawców. Staż z założenia powinien służyć nauce zawodu, przygotowaniu do wykonywania pracy, być niejako swoistym okresem próbnym. Nie powinno się zatem z góry wiązać pracodawcy, na tak długi okres z pracownikiem, który z różnych względów nie będzie sprawdzał się w dalszej współpracy. Wielu pracodawców może nie chcieć podejmować takiego ryzyka. W przeciwieństwie do PZD **staż może się zakończyć egzaminem ale nie musi**. Pracodawca w ten sposób traci możliwość uzyskania swoistej rekompensaty za czas poświęcony pracownikowi na naukę zawodu, do której w niektórych przypadkach musi oddelegować innego pracownika, posiadającego uprawnienia instruktora praktycznej nauki zawodu.

Należy też uwzględnić na jakich warunkach może przystąpić do egzaminu osoba, o której mowa w art. 114 ust 6. *„W przypadku podjęcia zatrudnienia lub działalności gospodarczej przed ukończeniem programu stażu, bezrobotny ma prawo do potwierdzenia nabycia wiedzy i umiejętności oraz uzyskania dodatku, o którym mowa w art. 115 ust. 1.”*

Z kolei zapis w art. 110 ust. 5. *„Łączny okres staży odbywanych przez bezrobotnego nie może przekroczyć 24 miesięcy.”* - spowoduje w przyszłości wykluczenie możliwości skorzystania z tej formy przygotowania zawodowego przez osoby, które będą chciały, bądź musiały przekwalifikować się.

Fundusz Pracy

W projekcie ustawy utrzymano dotychczasową systematykę przychodów Funduszu Pracy z uwzględnieniem ich rodzajów i poszczególnych grup przychodów (art. 257).

Art. 258

W projektowanej ustawie obowiązkowe składki na Fundusz Pracy jak do tej pory będą ustalane od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, ale wynoszących w przeliczeniu na okres miesiąca, co najmniej połowę minimalnego wynagrodzenia. W praktyce oznacza to **poszerzenie obowiązku zapłaty**

składek na FP tzn. już od umów opiewających na kwotę stanowiącą połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę w skali miesiąca. Tego typu propozycja stoi w opozycji do formułowanych od lat postulatów zmniejszenia kosztów pracy dla pracodawców i pracowników. Dodatkowo wprowadzono (rozszerzono) obowiązek odprowadzania składek za członków rad nadzorczych wynagradzanych z tytułu pełnienia tej funkcji (art. 258 ust. 1 lit i)).

Art. 266 ust. 2

W projekcie zwiększono rezerwę pozostającą w dyspozycji ministra właściwego do spraw pracy do wysokości 15% (w obecnie obowiązującej ustawie jest to 10% - programy specjalne) kwoty środków ujętych w planie finansowym Funduszu Pracy na finansowanie form pomocy realizowanych przez powiatowe urzędy pracy. W ramach powyższej rezerwy minister właściwy do spraw pracy ma możliwość przeznaczenia nie więcej niż 30% tej rezerwy na zwiększenie w ciągu roku kwot środków (limitów) samorządów powiatów na finansowanie w roku budżetowym kosztów realizacji form pomocy w związku ze wzrostem liczby zarejestrowanych bezrobotnych na obszarze tych powiatów. Rozwiązanie takie stanowi jeden z wielu **przejawów zwiększenia „uznania administracyjnego” dla dysponentów funduszu** kosztem ściśle określonych ustawowo celów w wydatkowaniu środków z funduszu.

Art. 266 ust. 5

Treść art. 266 ust. 5 nie jest skorelowana z treścią art. 8 ust. 2 pkt. 3 - tym samym sejmik województwa określając kryteria podziału środków funduszu pomiędzy samorządy powiatów winien **wziąć pod uwagę również opinię wojewódzkiej rady rynku pracy w tym zakresie**. Co więcej, na szczeblu powiatowych rad rynku pracy usunięto kompetencję tych rad do opiniowania kryteriów podziału środków FP przeznaczonych dla powiatowych urzędów pracy danego województwa (art. 8 ust. 3 projektu). Dodatkowo przy ustalaniu kryteriów podziału środków sejmik województwa **nie musi brać już pod uwagę efektywność działań urzędów pracy na rzecz aktywizacji bezrobotnych (obecnie art. 109 ust. 8 ustawy o promocji zatrudnienia)**. Takie zmiany należy ocenić negatywnie – gdyż dotychczasowy obowiązek opiniowania kryteriów podziału środków z funduszu oraz uwzględniania wskaźników efektywności działań urzędów pracy były istotnym elementem oceny zasadności wydatkowania środków oraz narzędziem pozwalającym na poprawę działania funduszu w przyszłości.

Art. 269

Kolejnym przejawem zwiększenia uznania administracyjnego i zwiększenia kompetencji odpowiednich ministrów (w szczególności ministra pracy) do dysponowania środkami zgromadzonymi w FP jest przepis art. 269. Kwoty środków Funduszu Pracy na finansowanie projektów EFS uzgodnione przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego z ministrem właściwym do spraw pracy zapisane w umowach zawartych między zarządem województwa a ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego będą wyłączone z podziału środków FP według algorytmu. Dzielona pomiędzy województwa będzie wyłącznie kwota środków ujętych w planie

finansowym FP na finansowanie form pomocy przez urzędy pracy, pomniejszona o kwotę środków przeznaczonych na realizację projektów EFS i rezerwę pozostającą w dyspozycji ministra właściwego do spraw pracy (15%).

Art. 271

Zgodnie z zapisem w art. 271 ust. 1 minister właściwy do spraw pracy, na wniosek Komendanta Głównego OHP, ustala na dany rok budżetowy limit środków Funduszu Pracy przeznaczonych na **finansowanie refundacji kosztów poniesionych przez pracodawcę na wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego**. We wniosku Komendant Główny OHP określa zapotrzebowanie na środki Funduszu Pracy w tym przewidywane zobowiązania oraz zapotrzebowanie na finansowanie kolejnych umów. W tak istotnym dla pracodawców i organizacji pracodawców aspekcie wydatkowania środków FP pracy brak **jest chociażby obowiązku zasięgnięcia przez ministra właściwego do spraw pracy opinii Rady Rynku Pracy** jako organu opiniodawczo-doradczego ministra właściwego do spraw pracy w zakresie aktywności zawodowej, wspierania zatrudnienia oraz rynku pracy. Ponadto art. 271 stanowi odejście od dotychczasowych zasad (art. 109c ustawy o promocji zatrudnienia) przekazywania środków FP na dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników, gdzie do tej pory minister właściwy do spraw pracy na wniosek wojewody przekazuje na wyodrębniony rachunek bankowy urzędu wojewódzkiego środki Funduszu Pracy z przeznaczeniem dla gmin na dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników. Podstawą przekazywania środków jest umowa zawarta między ministrem właściwym do spraw pracy a wojewodą. Umowa określa w szczególności wysokość środków oraz tryb ich przekazywania na realizację zadań. Proponowaną zmianę w mechanizmie przekazywaniu środków FP na **dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników należy ocenić negatywnie jako wynik centralizacji tego typu działań, gdzie od tej pory to minister do spraw pracy wraz z Komendantem Głównym OHP samodzielnie** mają określać zapotrzebowanie na środki FP w miejsce dotychczasowych umów zawieranych przez każdego z wojewodów (na bazie informacji uzyskanych z gmin) z ministrem.

Art. 272

Minister właściwy do spraw pracy przekazuje samorządom powiatów, na wyodrębnione rachunki bankowe, środki Funduszu Pracy na finansowanie w roku budżetowym kosztów funkcjonowania PUP. Zgodnie z projektowaną regulacją podział środków dla powiatowych urzędów pracy w województwie dokonywany będzie według kryteriów podziału obejmujących w szczególności: kwotę środków Funduszu Pracy przeznaczoną dla urzędu pracy na realizację projektów EFS, liczbę bezrobotnych zarejestrowanych na obszarze powiatu, stopę bezrobocia, strukturę bezrobocia. Przy podziale środków **nie ma być od tej pory uwzględniana efektywność działań urzędów**. Taką zmianę należy ocenić negatywnie – gdyż wskaźniki efektywności są istotnym elementem oceny

wydatkowania środków oraz narzędziem pozwalającym na poprawę efektywności w przyszłości.

Art. 274

W projekcie zaproponowano upoważnienie ustawowe do wydania przez ministra właściwego do spraw pracy, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, **jednego rozporządzenia określającego szczegółowe warunki dotyczące gospodarki finansowej Funduszu Pracy** (aktualnie gospodarowanie środkami Funduszu Pracy regulują dwa odrębne rozporządzenia). Nowe rozporządzenie ma określać m.in.: tryb ustalania kwot środków (limitów) Funduszu Pracy na finansowanie form pomocy oraz kosztów funkcjonowania, o których mowa w ustawie, mając na względzie zapewnienie finansowania realizacji zadań określonych ustawą przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy oraz OHP, algorytm podziału pomiędzy województwa środków Funduszu Pracy na finansowanie form pomocy. W tym zakresie również, **nie przewiduje się obligatoryjnego udziału Rady Rynku Pracy** przy tworzeniu rozporządzenia np. poprzez obowiązek zasięgnięcia opinii Rady, co jest kolejnym przykładem bagatelizowania przez projektodawcę instytucji dialogu społecznego i partnerstwa na rynku pracy.

Art. 282 – 287 w zw. z art. 120

W ramach finansowania z KFS zaproponowano określenie minimum i maksimum środków przeznaczonych na finansowanie zadań w ramach KFS w roku budżetowym. Zgodnie z projektowanym przepisem na powyższy cel przeznaczają się w danym roku budżetowym środki w kwocie nie niższej niż 4% i nie wyższej niż 6% przychodów Funduszu Pracy uzyskanych ze składek na Fundusz Pracy w roku poprzedzającym rok, w którym sporządzany jest plan finansowy Funduszu Pracy (kolejny przejaw uznania administracyjnego). W obecnym stanie prawnym, zgodnie z art. 109 ust. 2d ustawy o promocji zatrudnienia, środki Funduszu Pracy przeznaczone na finansowanie w danym roku budżetowym zadań realizowanych w ramach KFS są określane w planie Funduszu Pracy w kwocie odpowiadającej wysokości 2% ww. przychodów Funduszu Pracy.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że w projekcie de facto **zmniejszono wysokość finansowania kosztów związanych z zawodowym kształceniem ustawicznym** przypadających na jednego uczestnika kształcenia. W obecnym stanie prawnym (art. 69b ustawy o promocji zatrudnienia) na wniosek pracodawcy, na podstawie umowy, starosta może przyznać środki z KFS na sfinansowanie kosztów w wysokości 80% tych kosztów, nie więcej jednak niż 300% przeciętnego wynagrodzenia w danym roku na jednego uczestnika, a w przypadku mikroprzedsiębiorstw w wysokości 100%, nie więcej jednak niż 300% przeciętnego wynagrodzenia w danym roku na jednego uczestnika.

Obecnie proponuje się (art. 120) mechanizm, zgodnie z którym na wniosek podmiotu ubiegającego się o pomoc, starosta może przyznać na podstawie umowy środki KFS na sfinansowanie kosztów w wysokości do 50% tych kosztów, jednak nie więcej niż 200% przeciętnego wynagrodzenia w danym roku kalendarzowym, dla wskazanego we wniosku uczestnika zawodowego kształcenia ustawicznego. Natomiast w przypadku podmiotów zatrudniających w dniu złożenia wniosku o środki KFS w przeliczeniu na

pełny wymiar czasu pracy nie więcej niż 9 osób, starosta może przyznać środki KFS na **sfinansowanie kosztów w wysokości do 70% tych kosztów, jednak nie więcej niż 200%** przeciętnego wynagrodzenia w danym roku kalendarzowym ustawicznego dla wskazanego we wniosku uczestnika. Dodatkowo (art. 120 ust. 3) ogranicza się wysokość środków KFS dla jednego wnioskodawcy w danym roku kalendarzowym (górną granicą). Krytycznie należy ocenić zapis art. 286 ust. 5 zgodnie z którym rezerwa KFS (kwoty niepodzielone lub niewykorzystane przez PUP na kształcenie ustawiczne), niewykorzystana na zawodowe kształcenie ustawiczne do dnia 31 października danego roku, **może być przeznaczona przez ministra właściwego do spraw pracy na realizację innych zadań określonych w ustawie**. Takie rozwiązanie potencjalnie może osłabić finansowanie i funkcjonowanie KFS i stanowić „furtkę” do przekazywania środków zgromadzonych w ramach KFS na inne cele funduszu.

Art. 288 i 289

W projektowanych przepisach w art. 288 utrzymano górną granicę kwoty 50 mln zł (na rok 2022 i następne) na pokrycie kosztów przygotowania i przeprowadzenia egzaminów potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz egzaminu zawodowego (aktualnie zapis art. 109j ustawy o promocji zatrudnienia).

W projektowanym zapisie art. 289 generalnie utrzymano mechanizm przekazywania środków Funduszu Pracy na dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników (obecnie art. 109c ustawy o promocji zatrudnienia), gdzie nadal podstawą przekazywania środków jest umowa zawarta między ministrem właściwym do spraw pracy a wojewodą. Nowum stanowi ust. 4 i 5 projektowanego przepisu zgodnie z którymi wojewoda, w drodze pełnomocnictwa, może powierzyć wykonanie, w jego imieniu, **zadania związanego z dofinansowaniem pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników kuratorowi oświaty**.

Uważamy, iż projektowane przepisy komplikują cały proces przyznawania i wypłaty dofinansowań. Dotychczasowy system się sprawdzał i był akceptowany przez pracodawców. Ewentualne wprowadzenie pośrednika [kuratorium oświaty] w system przyznawania i wypłaty dofinansowania cały proces może mocno skomplikować.

Art. 296

Zgodnie z projektowanym zapisem minister właściwy do spraw pracy może przekazać na zadania realizowane przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego środki Funduszu Pracy na realizację programów, o których mowa w art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, w wysokości nie większej niż 20 mln zł rocznie. Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, która wejdzie w życie w dniu 30.10.2022 r reguluje organizację i zasady działania tzw. przedsiębiorstwa społecznego. Działalność przedsiębiorstwa społecznego ma służyć rozwojowi lokalnemu i ma na celu reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub realizację usług społecznych. **Projektowany zapis stanowi dodatkowe (w stosunku do stanu obecnego) obciążenie środków FP poprzez finansowanie nowych zadań ustawowych wobec propozycji zmniejszenia intensywności**

dofinansowania szkoleń dla pracowników i pracodawców – zdecydowanie negatywnie oceniamy te propozycje

Art. 302

W obowiązującej ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 108 ust. 2) dysponent Funduszu Pracy może dokonywać przesunięć przewidzianych w planie Funduszu Pracy kwot na finansowanie poszczególnych zadań oraz na finansowanie nowych, nieprzewidzianych w planie zadań w przypadku ich wprowadzenia ustawą, z tym jednak, że łączna kwota środków na finansowanie zadań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu nie powinna zostać zmniejszona w celu jej przeznaczenia na inne cele. W projekcie (art. 302 ust. 1) proponuje się odejście tego typu zasady poprzez **zniesienie wymogu niepomniejszania środków na finansowanie zadań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu** – co należy ocenić negatywnie, jako kolejne rozwiązanie dające większą swobodę w dysponowaniu środkami funduszu przez ich dysponentów – kosztem realizacji podstawowego celu funduszu jaki jest przeciwdziałanie bezrobociu.

OHP i refundacja kosztów wynagrodzeń pracowników młodocianych.

Projekt ustawy uwzględnia kontynuację refundacji wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom zatrudnianym w celu przygotowania zawodowego. Jednakże nasz **sprzeciw i obawy budzą kompetencje, jakie w projekcie ustawy ustalono dla ochotniczych hufców pracy oraz wprowadzenie do ustawy dodatkowych zobowiązań pracodawcy do zatrudnienia młodocianego po zakończeniu przygotowania zawodowego i związanej z tym sprawozdawczości, wzmocnienie roli, zakresu kompetencji i co najbardziej niepokojące wyposażenia instytucji OHP w potężne narzędzia do nadzoru, kontroli i nakładania sankcji.** Przede wszystkim w zakresie kontrolowania realizacji umów o refundację. Działania te ograniczą możliwości szkolenia, miejsca do odbycia praktycznej nauki zawodu i zdecydowanie nie są zachęcające dla pozyskania nowych miejsc na naukę, co w konsekwencji zaowocuje spychaniem na **marginie szkolenia zawodowego i kształcenia wykwalifikowanych pracowników.**

Wstęp do szkół branżowych (możliwość pozyskiwania danych o wynikach w nauce), możliwość objęcia wsparciem uczniów szkół branżowych I stopnia oraz formy pozaszkolnej (art. 331 ust 6 pkt. 3 i 4) zapisane w ustawie nadwyręży i tak napięte w wielu powiatach stosunki pomiędzy cechami reprezentującymi przedsiębiorców – rzemieślników, a jednostkami ohp, gdzie tego typu działania już miały miejsce i skutkowały nieuprawnionymi kontrolami. Oczywiście zdajemy sobie sprawę z tego, że ohp może też wspomóc (ma do tego narzędzia i środki) młodocianych będących pod nadzorem rzemiosła, jednakże pod warunkiem, że OHP będą przestrzegać zapisów ustawy o rzemiośle i obowiązku przynależności do organizacji rzemieślniczej w przypadku prowadzenia przez rzemieślnika praktycznej nauki zawodu oraz z poszanowaniem kompetencji do nadzoru organizacji rzemiosła. Z doświadczenia wiemy, że nie zawsze tak jest i wiele zależy od kadry pracującej w danym terenie.

Niezrozumiałym i **niedopuszczalnym jest dla nas nowy przepis art. 337 ust. 4 „OHP mogą prowadzić kontrole realizacji umów o refundację zawartych z pracodawcami w miejscu odbywania przygotowania zawodowego przez młodocianych pracowników**

lub w siedzibie organizacji zrzeszającej pracodawców rozliczającej zawarte umowy o refundację. Art. 337 ust. 5 „Do kontroli prowadzonych przez OHP przepisy art. 343–351 stosuje się odpowiednio.” Są to potężne uprawnienia, które spychają na margines nadzór rzemiosła nad przygotowaniem zawodowym. Wyraz braku zaufania do pracodawców szkolących i instytucji, które wspomagają ich w tym procesie. **Jako rzemiosło stanowczo sprzeciwiamy się wprowadzeniu tych przepisów.**

Art. 338 ust. 4 „Pracodawca może wystąpić z wnioskiem o zawarcie umowy o refundację pod warunkiem zadeklarowania zatrudnienia na podstawie umowy o pracę przez okres co najmniej 6 miesięcy po zakończeniu przygotowania zawodowego każdego młodocianego, którego dotyczy wniosek o zawarcie umowy o refundację.” W obecnych warunkach rynku pracy, ekonomicznych i kosztach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz z zatrudnianiem pracowników deklaracja takiego zatrudnienia jest bardzo trudną decyzją pracodawcy. Dodatkowo w najbliższych latach pojawi się problem, jak potraktować absolwentów BSI, którzy nabyli kwalifikacje zawodowe, a nie mają ukończonych 18 lat i ciąży nad nimi obowiązek nauki?

Ponad to w projekcie uwzględniono dodatkowo – art. 338 ust. 5 i 6: „OHP pozostawia bez rozpoznania wnioski pracodawcy o zawarcie umowy o refundację, jeżeli pracodawca w okresie 24 miesięcy poprzedzających dzień złożenia tego wniosku, z przyczyn dotyczących pracodawcy nie wywiązał się z deklaracji sześciomiesięcznego zatrudnienia co najmniej 50% młodocianych, którzy ukończyli w tym czasie przygotowanie zawodowe. Zatrudnienie co najmniej 50% młodocianych, którzy ukończyli w tym czasie przygotowanie zawodowe jest weryfikowane przez złożenie oświadczenia pracodawcy o zatrudnieniu młodocianych pracowników po zakończeniu przygotowania zawodowego przez okres co najmniej 6 miesięcy w okresie 24 miesięcy poprzedzających dzień złożenia tego wniosku. Ust. 6. Pracodawca, o którym mowa w ust. 5, może wystąpić z kolejnym wnioskiem o zawarcie umowy o refundację po upływie 12 miesięcy licząc od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 5”. **Jest to kolejny przykład nakładania kolejnych sankcji i obowiązków na pracodawcę, ograniczające możliwości pracodawców,** którzy i tak wykonują szereg trudnych zadań na rzecz państwa związanych z kształceniem i wychowaniem. Przez takie działania niszczy się potencjał i motywację do szkolenia, traci kolejne miejsca na naukę. W obecnych czasach pracodawcy szkolą nie po to, aby mieć taniego pracownika, ale po to by mieć go w ogóle, wielu chciałoby zatrudnić dalej, ale młodzież często chce tylko „dotrwać” do końca nauki i opuszcza zakład. Poza tym wybór zawodu, którego dokonuje nie zawsze jest trafiony, a system w którym działamy nie może zapewnić młodzieży, szczególnie z małych miejscowości, z ograniczoną ofertą szkolenia, takich warunków, jakie byłyby satysfakcjonujące, a dzięki zaangażowaniu pracodawców mają chociaż możliwość ukończenia szkoły branżowej i uzyskania kwalifikacji. Niepewność czasów, w jakich funkcjonujemy również wzmaga obawy przed składaniem z takim wyprzedzeniem tego typu deklaracji.

Należy też wskazać, że jednostki OHP w ramach prowadzonej działalności występują jako pracodawcy i zatrudniają młodocianych pracowników w celu przygotowania zawodowego. Jednostki OHP korzystają z refundacji wynagrodzeń wypłaconych młodocianym pracownikom, ale nie mają obowiązku ich zatrudnienia po zakończonym przygotowaniu zawodowego.

W art. 338 ust. 3 projektu ustawy jest zapis: **„Za okres powtarzania roku nauki przez młodocianego nie przysługuje refundacja, o której mowa w art. 337 ust. 1”**. Niezmiennie od lat postulujemy, by z przyczyn niezawinionych od pracodawcy, z powodu nieklasyfikowania z przedmiotów ogólnych w branżowej szkole I stopnia przysługiwała pracodawcy refundacja za dodatkowy rok nauki zawodu pracownika młodocianego. W przypadku braku klasyfikacji w szkole, umowy w celu przygotowania zawodowego mogą być przedłużone o 12 miesięcy. Umowy są przedłużane, gdyż jest to niezbędne, aby pracownik młodociany realizujący przygotowanie ogólne oraz z teorii zawodowej w szkole mógł dalej kontynuować naukę. W takim wypadku (niezawinionym przez pracodawcę) powinna przysługiwać refundacja za okres nauki zawodu z tytułu powtarzania klasy – proponujemy weryfikację tego zapisu.

Ochotnicze Hufce Pracy

Projekt ustawy pozornie nie wprowadza znaczących zmian w zakresie funkcjonowania Ochotniczych Hufców Pracy. Projektowane zapisy Działu X (art. 330 – 342 projektu) zasadniczo stanowią zebranie i uporządkowanie dotychczasowej regulacji ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz wydanych na podstawie delegacji ustawowej Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r w sprawie szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy oraz Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2014 r w sprawie refundowania ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom. Należy zgodzić się z w tym względzie z uzasadnieniem projektu, że proponowane rozwiązania organizacyjno-prawne dot. OHP mają przed wszystkim charakter doprecyzowujący i porządkujący.

Ze zmian wartych odnotowania należy wskazać na:

- w projekcie wprowadzono definicję „młodzieży” w rozumieniu ustawy, tzn. górną i dolną granicę wieku osób, które mogą być objęte pomocą OHP (art. 330 ust. 4),
- w projekcie utrzymano, a w niektórych aspektach wręcz poszerzono (np. art. 333 ust. 6) nadzór ministra właściwego do spraw pracy nad OHP i jako podstawową formę nadzoru utrzymano sprawozdania z wykonania oraz akceptacji planów (rocznych pracy i rocznych finansowych) oraz kontrolę ich wykonania. Dodatkowo w projekcie wprowadzono wymóg, że Komendant Główny OHP przekazuje ministrowi właściwemu do spraw pracy do dnia 20 każdego miesiąca miesięczną informację finansową o realizacji refundacji wynagrodzeń młodocianych pracowników za poprzedni miesiąc z wyszczególnieniem refundacji o których mowa w art. 337 ust 1,
- zgodnie z zapisem art. 336 ust. 6 projektu Minister właściwy do spraw pracy może powierzyć OHP dodatkowe zadania z zakresu określonego ustawą na rzecz osób w wieku od 18 do 25 roku życia, o ile wymaga tego sytuacja na rynku pracy. **Przepis ten wymagałby jednak doprecyzowania, w jakiej formie miałyby to nastąpić,**
- zgodnie z art. 336 ust. 7 projektu doprecyzowano, na co przeznaczają się środki Funduszu Pracy w OHP, w tym zakresie brak jest znaczących zmian merytorycznych do obecnego stanu prawnego,

- w projekcie ustawy wprowadzono zapisy dotyczące ochrony danych osobowych przetwarzanych przez OHP, te zapisy nie budzą wątpliwości,
- w projekcie doprecyzowano przepisy dotyczące struktury organizacyjnej OHP oraz uszczegółowiono zadania Komendanta Głównego OHP. Do ustawy przeniesiono rozwiązania dotyczące wszystkich jednostek organizacyjnych OHP – Komendy Głównej OHP, wojewódzkich komend OHP, centrów kształcenia i wychowania jak również ośrodków szkolenia zawodowego. W tym zakresie brak jest znaczących zmian merytorycznych do obecnego stanu prawnego,
- do ustawy przeniesiono z rozporządzenia również regulacje dotyczące zwrotu przez OHP kosztów poniesionych przez pracodawców na wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego. Rozwiązania te de facto utrzymują dotychczasowy stan funkcjonujący na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2014 r w sprawie refundowania ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom,
- na uwagę zasługuje przepis art. 338 ust. 5 i 6 projektu, zgodnie z którym OHP pozostawia bez rozpoznania wnioski pracodawcy o zawarcie umowy o refundację, jeżeli pracodawca w okresie 24 miesięcy poprzedzających dzień złożenia tego wniosku, z przyczyn dotyczących pracodawcy nie wywiązał się z deklaracji sześciomiesięcznego zatrudnienia co najmniej 50% młodocianych, którzy ukończyli w tym czasie przygotowanie zawodowe. Zatrudnienie co najmniej 50% młodocianych, którzy ukończyli w tym czasie przygotowanie zawodowe jest weryfikowane przez złożenie oświadczenia pracodawcy o zatrudnieniu młodocianych pracowników po zakończeniu przygotowania zawodowego przez okres co najmniej 6 miesięcy w okresie 24 miesięcy poprzedzających dzień złożenia tego wniosku. Pracodawca może wystąpić z kolejnym wnioskiem o zawarcie umowy o refundację po upływie 12 miesięcy licząc od dnia złożenia wniosku,
- największe kontrowersje z punktu widzenia rzemiosła oraz samorządu gospodarczego rzemiosła budzi wprowadzenie zapisu art. 337 ust. 4 i 5 zgodnie z którymi OHP mają prowadzić kontrole realizacji umów o refundację zawartych z pracodawcami w miejscu odbywania przygotowania zawodowego przez młodocianych pracowników lub w siedzibie organizacji zrzeszającej pracodawców rozliczającej zawarte umowy o refundację. Do kontroli prowadzonych przez OHP przepisy art. 343–351 stosuje się odpowiednio (tzn. przepisy dotyczące kontroli wykonywanej przez wojewodów wobec innych podmiotów w zakresie aktywności zawodowej), a tym samym odpowiednie zastosowanie znajdą w tym wypadku przepisy o kontroli w administracji rządowej.

Generalnie proponowane w projekcie rozwiązania organizacyjno-prawne dotyczące OHP mają w głównej mierze charakter doprecyzowujący i porządkujący tzn. stanowią zebranie dotychczas obowiązujących regulacji zawartych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r o

promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz wydanych na podstawie ustawy przepisów wykonawczych dotyczących funkcjonowania OHP.

Z punktu widzenia rzemiosła oraz samorządu gospodarczego rzemiosła najbardziej kontrowersyjna zmiana zawarta została w zapisie art. 337 ust. 4 i 5 zgodnie z którymi OHP mogą prowadzić kontrole realizacji umów o refundację zawartych z pracodawcami w miejscu odbywania przygotowania zawodowego przez młodocianych pracowników lub w siedzibie organizacji zrzeszającej pracodawców rozliczającej zawarte umowy o refundację (w tym cechy i/lub izby rzemieślnicze). Do kontroli prowadzonych przez OHP przepisy art. 343–351 stosuje się odpowiednio, a tym samym uprawnienia kontrolne zostały określone stosunkowo szeroko i obejmują w szczególności:

- badanie dokumentów i danych, niezbędnych do sprawowania nadzoru;
- wykonywanie niezbędnych do celów nadzoru odpisów, wyciągów z dokumentów lub kserokopii oraz zestawień i obliczeń sporządzonych na podstawie dokumentów;
- przeprowadzanie oględzin obiektów i pomieszczeń oraz obserwację przebiegu czynności objętych nadzorem;
- żądanie od pracowników kontrolowanej jednostki udzielania informacji w formie ustnej i pisemnej w związku z czynnościami nadzorczymi;
- wzywanie i przesłuchiwanie świadków;
- zwracanie się o wydanie opinii przez biegłych i specjalistów z zakresu rynku pracy

Na gruncie obecnie obowiązującej ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy kontrole realizacji umów o refundację zawartych z pracodawcami odbywają się de facto na podstawie zapisów zawartych umów o refundację wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom oraz składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanych wynagrodzeń, zgodnie z którymi Wojewódzka Komenda OHP w zawartej umowie zastrzega sobie prawo sprawdzenia dokumentacji Pracodawcy w sprawach związanych z realizacją niniejszej umowy, a Pracodawca zobowiązuje się do udostępniania dokumentów dotyczących ewidencji czasu pracy zatrudnionych pracowników. Spory wynikające z realizacji umowy podlegają rozpatrzeniu przez sądy powszechne właściwe miejscowo dla siedziby Wojewódzkiej Komendy OHP.

Obecnie proponowane rozwiązanie, stanowi całkowite odejście od sprawowania kontroli przez OHP na podstawie zawartej umowy o refundację i rozstrzygania sporów na tle wykonania umów przez sądy powszechne - na rzecz trybu administracyjno-prawnego. Co więcej, proste odesłanie w tym zakresie do przepisów art. 343–351 projektu, a w konsekwencji przepisów o kontroli w administracji rządowej – oznacza de facto znaczne poszerzenie uprawnień kontrolnych OHP i całkowite **pozbawienie kontrolowanego prawa skutecznego odwołania się od wystąpień pokontrolnych** i to zarówno w trybie administracyjnym jak i sądowym – pod rygorem zapłaty kary pieniężnej na podstawie projektowanego art. 348.

W pierwszy rzędzie należy zwrócić uwagę, na duże trudności praktyczne z odpowiednim stosowaniem (interpretowaniem) przepisów tworzonych i adresowanych do administracji rządowej (stosunek podrzędności) na gruncie ustawy o kontroli w administracji rządowej – wobec takich podmiotów zewnętrznych wobec OHP jak

pracodawcy (przedsiębiorcy) oraz organizacje zrzeszających pracodawców. Takie **rozwiązanie należy uznać za wadliwe i bezpośrednio godzące chociażby w zasadę pogłębiania zaufania, proporcjonalności, bezstronności i równego traktowania wyrażoną** w art. 12 ustawy z dnia 6 marca 2018 r Prawo przedsiębiorców. W tym wypadku zastosowanie winny znaleźć bądź przepisy kodeksu postępowania administracyjnego (włącznie z trybem odwoławczym od wydanych decyzji), ewentualnie odpowiednie zastosowanie powinny znaleźć przepisy dot. kontroli na podstawie ustawy prawo przedsiębiorców.

Dodatkowo odpowiednie stosowanie przepisów powołanej ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, oznacza wyłącznie „iluzoryczną” - wobec przedsiębiorców i organizacji pracodawców - możliwość złożenia zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego a następnie odwołania (odpowiednio stosowany art. 42 ustawy) do kierownika jednostki kontrolującej. W praktyce oznacza to, że właściwe służby kontrolne OHP będą „sędzią we własnej sprawie”. Dalszy tryb odwoławczy nie jest dopuszczalny zgodnie z treścią art. 48 ustawy zgodnie z którym od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują dalsze środki odwoławcze. Biorąc pod uwagę powyższe, zgodnie z projektowanymi zmianami OHP mają mieć prawo przeprowadzać kontrole realizacji umów o refundację zawartych z pracodawcami, z bardzo szerokimi uprawnieniami kontrolnymi i same będą rozpatrywać odwołania od własnych wystąpień pokontrolnych bez możliwości złożenia dalszych środków odwoławczych w trybie instancyjnym – co bezpośrednio godzi w zasadę instancyjności postępowań dla obywateli. Ponadto w projekcie ustawy nie wskazano w jaki sposób będą kontrolowane jednostki OHP zatrudniające młodocianych pracowników w celu przygotowania zawodowego i korzystające z refundacji wypłaconych im wynagrodzeń.

Z wyrazami szacunku,

Prezes
Związku Rzemiosła Polskiego

Jan Gogolewski